

ԽՐԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՁՈՒԱՐՃԱԼԻ

Հ Ի Ն Ե Ւ Ն Ո Ր Պ Ա Տ Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ք

* Անգղիացի քարոզչին մէկը քարոզին մէջ տեղերը հասած տները տեսաւ որ մօտիկ ընողներուն գրեթէ մեծ մասը կմրափէ. յանկարծակի սկսաւ կանչել. «Կրակ կայ կրակ»: Այն ձայնէն ժողովուրդը արթնցաւ սոսկալով, եւ ամէն մարդ սկսաւ հարցընել քովինին թէ ո՞ւր է արգեօք կրակը: — Դժոխքը, կանչեց քարոզիչը սոսկալի ձայնով. կրակ կայ դժոխքը, եւ այնտեղը կթօթաւին անոնք որ քարոզի ատեն քուն կլինին»:

— Տգիտութեան եւ անկրթութեան քնով թմրած մարդկանց սիրտը արգեօք ինչ կերպով կարելի է վախ ձգել որ արթննան:

* Ստախօսին մէկը տեսնելով որ իրեն ըսածներուն հաւատացող քիչ կայ, յօստահատական կերպով մը դարձաւ հարցուց մէկուն թէ «Ձգիտեմ ինչ ընեմ որ հաւատան խօսքին»: Լսողներէն մէկը պատասխանեց. «Սուտ է ըսածս ըսէ, ամէնքը կհաւատան»:

— Այսպէս ահա բնական է մարդուս արդար դատաստան կտրելը, եւ ի զուր կգանդատին ոմանք մարդկանց անիրաւութեանը դէմ:

* Ռօքլէօր անունով Գաղղիացի գուքսը շատ տգեղ մարդ է եղեր: Անգամ մը Վերսայլի մէջ գեղացի մարդու մը կհանդիպի որ խօսք ունի եղեր թագաւորին, եւ սաստիկ տգեղ: Ռօքլէօր ինքը կառնու կհանէ զգեղացին Լուդովիկոս ԺԳ-ին առջեւը, եւ կըսէ թէ «Ես այս աղինւ մարդուն մեծապէս շնորհակալ եմ»: Թագաւորը գեղացւոյն

խնդիրը կատարելէն ետեւ կհարցընէ գուքսին թէ «Ինչ աղէկութիւն տեսեր ես այդ գեղացիէն»: — Տէր արքայ, կըսէ Ռօքլէօր. եթէ այդ ցուցանքը չլինէր, Գաղղիոյ մէջ ինծմէ տգեղ մարդ չէր գտնուեր»: Թագաւորը ծիծաղեցաւ այս խօսքին. իսկ գեղացին խոհեմ մարդ լինելով՝ գուքսին խօսքերը չլսելու զարկաւ:

— Աշխարհիս մէջ խիստ շատ բանի աղէկ կամ գէշ կըսեն մարդիկ՝ անկից լաւին կամ վատին հետ բաղդատելով: Ինչ մեծ խրատ է այս թէ հպարտներուն եւ թէ խեղճերուն:

* Երկու Ձուիցեբացիք փողոցին մէջ թրով կծեծկուէին: Գեղացւոյն մէկը նոցա քովէն անցած ժամանակը խղճաց վրանին, մէջ մտաւ որ բաժնէ զանոնք. բայց անոնցմէ մէկը շնորհակալութեան տեղ՝ թրով զարկաւ գեղացւոյն գլխուն ու գետին փռեց զինքը: Տեսնողներէն ոմանք իսկոյն բժիշկ կանչեցին, եւ նա եկածին պէս ըսաւ թէ նայելու է որ ըղբը վնասուեր է թէ ոչ: «Թողէք մարդիկ, ըսաւ գեղացին. թէ որ ես ըղբդ ունենայի՝ այս կռուոյն մէջ չէի մասնէր»:

— Խռով մարդիկը իրարու հետ հաշտեցընելու համար բաւական կատարելութիւն. ներ կպահանջուին, որոց գլխաւորն է խելք եւ խոհեմութիւն:

* Կնիկմարդուն մէկը, որ ատենով մեծ օժիտ բերած է եղեր իւր էրկանը, ծանր

Հիւանդութեանը ժամանակ կտակ կընէ, եւ մէջը իւր էրկանը խիստ քիչ բան կ'իթողու: Կնիկմարդուն մահուանէն ետքը կտակը կըբանան. էրիկը երբոր կըսէ իրեն հանած բաժինը, կսկսի կանչուըռտել թէ «Խենթ էր կնիկս, եւ կտակը գրելու ատեն խելքը գլուխը չէ եղեր»: Բոլը գտնուող դատաւորը կըսէ մարդուն թէ «Չկրնար լինել վասն զի կտակին սկիզբը յայտնի գրուած են այս խօսքերս թէ գտնելոյ յառողջ միտս եւ ի կատարեալ յիշողութեան: «Սնւտ է, պարսններ, սնւտ է, կկանչէ մարդը կատաղութեամբ. ինչպէս կարելի է որ կէս ժամուան մէջ այնպէս ճանչնաք դուք իմ կնոջս խենթ կամ խելօք եղածը՝ ինչպէս որ ես կճանչնամ», որ քսան տարի հետը ապրեր եմ»:

— Հապա որքան ամօթ է այն մարդկանց որ քսան կամ քսանըհինգ տարի մէկտեղ կապրին, եւ տակաւին իրարու բնաւորութիւնը չհասկըցածի պէս կռիւ կընեն մէկմէկու հետ:

* Գաղղիոյ Լուդովիկոս Ժե թագաւորը օր սահմանած է եղեր՝ Արտաքին Գործոց Պաշտօնարանը երթալու: Օր մը քանի մը շուրջորթներ շարագրութիւն մը կընեն այն գրասեղանին վրայ՝ որոյ առջեւը կաշխատի եղեր թագաւորը սովորաբար, եւ շարագրութեանը մէջ մեծամեծ գովասանքներ կան եղեր նորա առաքինութեանցն ու զինուորական քաջութեանը վրայ. թղթին վրայ ալ կընեն թագաւորին կարգալու համար բանեցուցած ակնոցը: Թագաւորը կմտնէ այն դահլիճը, կնստի գրասեղանին առջեւը, կընէ ակնոցը, եւ այն զոլեւի մարդահաճութեամբ լցուած գրուածքը կարգալէն ետեւ՝ կըսէ քովիններուն. «Ի՛նչ անպիտան

ակնոց է. ամէն բան չափազանց խոշոր կերեցընէ»:

— Ո՛րչափ մարդիկ կան որ ոչ թէ ակնոցով, այլ իրենց բնական աչքովը իրենց ունեցած փոքր աղէկութիւնները խոշոր կտեսնեն, եւ իրենց խոշոր խոշոր պակասութիւնները մանր:

* Տգետին մէկը բազմութեան մէջ հպարտ հպարտ խօսելով կանգէ եղեր թէ արեգակը երկրիս չորս կողմը չպտըտիր: Կհարցընեն քովինները թէ «Հապա ինչէն է որ արեգակը գէպ ի արեւմուտք կմտնէ եւ առաւօտը արեւելքէն կելնէ. ըսել է թէ երկրիս տակէն կանցնի»: Կպատասխանէ տգէտ աստղաբաշխը թէ «Այդ ալ բան է. արեգակը մի եւ նոյն ճանապարհով ետ կդառնայ. բայց մենք անոր համար չենք տեսներ որ այն միջոցին գիշեր է»:

— Այսպէս տգէտը եւ տմարդիք բարի մարդկանց յարգը չեն ճանչնար, վասն զի տգէտ են, եւ տգէտ են անոր համար՝ որ բարի մարդկանց յարգը չեն ճանչնար:

* Թէատրոնի մէջ ողբերգութիւն մը ձեւացած ժամանակը երբոր տեսարանի մը վրայ ամէն հանգիսականք խղճալով արցունք կ'իթափէին, կտեսնեն որ խաթունին մէկը ամենեւին չիլար: Կհարցընէ մէկը պատճառը. նա պատասխան կուտայ թէ «Ես ալ սիրով կուլայի, բայց այս իրիկուն պարահանգէսի ալ պիտի երթամ»:

— Այն կնոջ նման չեն այն ամենայն մարդիկ որ քսուռն խորհուրդ մը ունենալով՝ չեն միաբանիր ուրիշներուն հետ:

